

6. Ukraine plans to adopt EU's new cryptocurrency regulations (April 21, 2023) FXStreet. URL: <https://www.fxstreet.com/cryptocurrencies/news/ukraine-plans-to-adopt-eus-new-cryptocurrency-regulations-2023>

7. Що таке криптовалюта та які тенденції її розвитку в Україні та світі? URL: <https://www.binance.com/uk-UA/blog/markets/що-таке-криптовалюта-та-які-тенденції-її-розвитку-в-україні-та-світі-421499824684903926>

8. Закон України «Про віртуальні активи» URL: <https://eba.com.ua/zakon-ukrayiny-pro-virtualni-aktyvy/>

Полікіна І.В.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Мельник О. І.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Страхові ринки відіграють вагому роль у забезпеченні фінансової безпеки, підтримуючи запобігання ризикам та ефективне реагування на їх наслідки. За визначенням О. Руди, страхові ринки це «стійкі економічні відносини між покупцями, посередниками і продавцями, між страховиками і регуляторами, також попит, пропозиція і захист від прямого страхування і перестраховування, що виникають у зв'язку з наданням страхових, перестрахових і супутніх послуг у певній країні, групі країн або на міжнародному рівні та системи, що пов'язані з формуванням цін і підлягають регулюванню [1].

Розвиток країни супроводжується не лише зростанням, але й кризами, які негативно впливають на всі сектори економіки, і страховий ринок не є винятком. Після COVID-19, оголошеного Всесвітньою організацією охорони здоров'я пандемією, страховий ринок України постав перед новими викликами. В подальшому, 24 лютого 2022 р. вторгнення Російської Федерації в Україну спричинило повномасштабну війну, і Указом Президента було негайно введено воєнний стан [2].

Страховики зіткнулися з багатьма викликами, але найбільш актуальними в перші місяці воєнного стану були переміщення персоналу та робота у віддалених районах, а також припинення дії полісів та відтермінування виплат. Страховий ринок в цілому постраждав від падіння премій, руйнування майна та складнощів із відшкодуванням збитків, особливо в районах активних бойових дій. Досвід, набутий під час коронавірусної кризи, дозволив швидко перейти до онлайн-системи, а рекомендації НБУ щодо спрощення процедур в регулювання збитків дали змогу налагодити та продовжити страхову діяльність у надзвичайно складних умовах [3].

Основні виклики, перед якими постав страховий ринок в період воєнного стану:

1. Збільшення кількості страхових позовів: війна зруйнувала будинки, транспортні засоби та офісні приміщення, що призвело до значного збільшення кількості страхових позовів.

2. Зменшення страхових премій: під час економічної кризи багато українців були змушені відмовитися від додаткових страхових полісів, що зменшило доходи страхових компаній.

3. Ускладнення в процесі оцінки збитків: війна створила перешкоди для обстеження пошкодженого майна та оцінки збитків.

4. Зміна структури попиту на страхові продукти: після початку війни зросла популярність таких видів страхування, як страхування життя, медичне страхування та страхування від нещасних випадків.

5. Проблеми з ліквідністю: деякі страхові компанії зіткнулися з труднощами у своєчасному здійсненні страхових виплат через обмеження доступу до коштів та збільшення кількості страхових випадків.

6. Невизначеність щодо майбутнього: війна створила високий рівень невизначеності щодо подальшого розвитку страхового ринку, що ускладнює прийняття довгострокових рішень страховими компаніями.

Розширення умов та створення комплексної системи страхування воєнних ризиків допомогло б післявоєнній економіці відновитися. На думку регулятора, створення комплексної системи страхування буде досить тривалим процесом, тому першим кроком до вирішення проблеми страхування воєнних ризиків є розділення страхування воєнних ризиків та страхування політичних ризиків у два етапи. Як перший крок, НБУ пропонує запустити тимчасову модель для швидкого запровадження страхування політичних ризиків та страхування воєнних ризиків. Це може базуватися на ключовій пропозиції USAID щодо створення трастового фонду із залученням міжнародних партнерів та донорів. Другим кроком буде створення повноцінної, довгострокової національної системи страхування політичних та військових ризиків – Українського військового страхового пулу [4].

З метою забезпечення фінансової стабільності на початку значних вливань капіталу НБУ спростив регуляторні вимоги до страхових компаній, що дозволило їм зосередитися на ефективному веденні бізнесу. Було запроваджено додаткові вимоги до якості активів страховиків та обов'язкове проведення їх аудиту, щоб уникнути переоцінки наявних активів та зменшити частку неліквідних активів. Також було розширено ліцензійні вимоги з перевіркою структури власності у зв'язку зі збройними нападами та зобов'язанням розкривати інформацію про майновий та фінансовий стан власників істотної участі страхових компаній [5].

Страховий ринок є важливим структурним елементом фінансової системи і через продаж певних продуктів може гарантувати безпеку країни в цілому. Зниження показників страхового ринку у воєнний час було об'єктивним, але навіть у такій критичній ситуації страхові компанії залишалися прибутковими і

продовжували працювати без перебоїв. Популярним продуктом для страховиків стала часткова компенсація військових ризиків. Це питання залишається невирішеним і потребує спільних зусиль урядів, гравців страхового ринку та міжнародних організацій для розробки ефективних механізмів страхування воєнних ризиків. Від діяльності всіх зацікавлених у вирішенні цієї проблеми сторін залежить розвиток вітчизняного страхового ринку та можливість залучення інвестицій у вітчизняну економіку. Не менш важливим є запровадження низки заходів, спрямованих на фінансування післявоєнної відбудови, за активної участі страхових компаній.

Список використаних джерел:

1. Руда О. Л. Розвиток страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7634>
2. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX із змінами та доповненнями. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/U064_22?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=b_izpress01&_ga=2.31234495.1634821309.1681121436-565598937.1644944548
3. У Національному банку пропонують розділити на два етапи страхування воєнно-політичних ризиків. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3694533-u-nacbanku-proponuut-rozdiliti-nadva-etapi-strahuvanna-voennopoliticnih-rizikiv.html>
4. Ключові тенденції страхового ринку України у 2023-2024 роках. Упевнений рух до Європейського Союзу – НАСУ. URL: <https://www.nasu.com.ua/klyuchovi-tendencziyi-strahovogo-rynku-u/>
5. Залетов О.М. Державне регулювання ринку страхування життя в Україні : дис. ... канд. екон. Наук :08.00.08 Київ, 2017. 213 с.
6. Національний банк України: офіційний сайт. 2022. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pid-chas-diyi-voyennogo-stanu-rinokstrahuvannya-prodovjuye-pratsyuvati--rezultati-opituvannya>.